

Kézikönyv a nemi alapú erőszakról

Fordította: Farkasné dr. Gönczi Rita

Lektorálta:

Mayer Melinda, Sirokmán Dávid tapasztalati szakértők

Szilágyi Lajosné mentor

Új Út Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola,
Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Hegyháti
Alajos Tagintézménye

Nagy Sándor tapasztalati szakértő

Kovácsné Cseke Judit mentor

DNRE Immanuel Otthon és Iskola

Az eredeti, angol nyelvű változatot készítette:

Natalia Pérez Fernández, Rosa Pérez Gil (Plena Inclusion, Spanyolország)

Az Európai Bizottság támogatja a kiadvány megjelenését.

Az Európai Bizottság a tartalomról nem ír véleményt.

A kiadvány tartalmáért az írók a felelősek.

A Bizottság felhasználhatja a kiadvány információit.

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Tartalom

Bevezető	4
1. Nemi alapú erőszak	5
1.1 Fogyatékossággal élő nők elleni nemi alapú erőszak	7
1.2 Többszörös megkülönböztetés	8
1.3 Fogyatékossággal élő nők jogai	9
1.4 A RESPONSE projektben végzett kutatás eredményei	16
1.5 Hozzáférhetőség és kommunikáció	20
2. Fogyatékossággal élő nők és a nemi alapú erőszak	22
2.1. Támogató szolgáltatások a nemi alapú erőszak *áldozatainak és az igazságszolgáltatás rendszere	23
3. A fogyatékossággal élő nők szerepvállalása	27
Nőszövetség	29
4. Szótár	30

Bevezető

A RESPONSE egy program neve.

A nemzetközi program értelmi fogyatékossggal élő nőket véd.

Az értelmi fogyatékossggal élő nőket bántathatják.

A program a bántás tiltására hívja fel a figyelmet.

A programban könyvet írnak a problémáról, a megoldásokról.

Ez a könyv az értelmi fogyatékossggal élő nők bántalmazásáról szól.

A könyvet értelmi fogyatékossggal élő nőknek és szakembereknek írták.

A könyv írói szeretnék,

hogy az olvasók együtt dolgozzanak a nők védelméért.

A könyvben sok szó idegen.

A fontos szavakat a könyv végén megmagyarázzuk.

A könyv szövegében az idegen szavakat jelöltük: *.

A jelölt szavakról olvashatsz a könyv végén.

Kérdezz bátran!

A könyv olvasásakor nem értesz valamit,

kérdezz meg egy támogató embert.

A támogató emberben megbízhatsz.

Megmagyarázza az ismeretlen szavakat és mondatokat.

Példákat mond az ismeretlen szavakra és mondatokra.

1. Nemi alapú erőszak

**Nemi alapú erőszak az,
ha a férfi bántja a nőt,
azért, mert nő.**

A nemi alapú erőszak különböző lehet.

Fizikai erőszak

A fizikai erőszak az,
amikor egy férfi bántja a nő testét.

Például a férfi megüti a nőt.

Például a férfi meglöki vagy megveri
a nőt.

***Szexuális erőszak**

A *szexuális erőszak az,
amikor a férfi kényszeríti a nőt
szexuális együttlésre.

A nő nem akar szeretkezni.

A nő nemet mond a szexre.

Pszichológiai erőszak

A pszichológiai erőszak az,
amikor a férfi szenvedni hagyja a nőt.

Például a férfi megsérti vagy megalázza a nőt.
Kínos helyzetbe hozza a nőt.

Gazdasági erőszak

A gazdasági erőszak az,
amikor a férfi dönt a nő pénzéről.

Például a férfi nem engedi a nőnek,
hogy pénze vagy munkája legyen.

Gondolatot és szabadságot befolyásoló erőszak:

Az emberek szabadon gondolkodhatnak.

A gondolati szabadság elleni erőszak,
amikor a férfi kényszeríti a nőt,
hogy ugyanazt gondolja.

Például ugyanolyan vallásban kell hinnie a nőnek.

Például ugyanolyan kultúrában kell hinnie a nőnek.

Például a férfi kigúnyolja a nőt a szokásaiért.

1.1 Fogytékossággal élő nők elleni nemi alapú erőszak

A nőket sokszor bántják.

Például megütik, kigúnyolják, elveszik a pénzét.

A fogytékossággal élő nőket többet bántják.

A fogytékossággal élő nőket bánthatják a családjában.

*Családon belüli bántás például a sértegetés, vagy a kötelező szex.

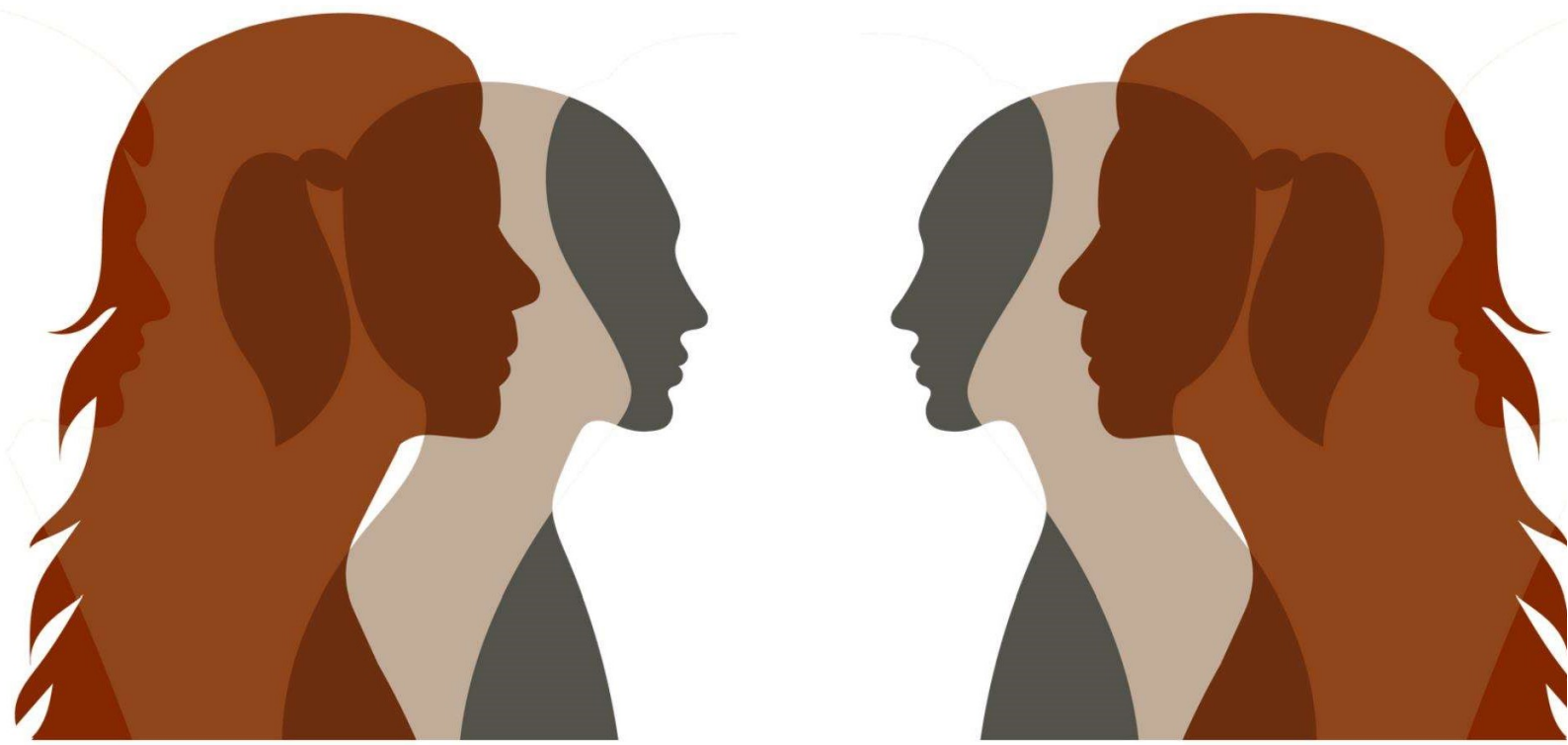
A jó család gondozza és segíti a fogytékossággal élő nőt.

A rossz család bántja, vagy szexre kényszeríti a fogytékossággal élő nőt.

A jó ember segíti a fogytékossággal élő nőt.

A rossz ember bántja vagy szexre kényszeríti a fogytékossággal élő nőt.

Sokszor a fogytékossággal élő nő nem tudja bejelenteni a bántást

1.2 Többszörös megkülönböztetés

A többszörös megkülönböztetés azt jelenti,

hogy több dologért bántják a nőt.

Például bántják a nőt, mert nő és fogyatékossgal élő.

A többérté megkülönböztetés azt jelenti,

hogy több dologért bántják a nőt.

Például egyszerre bántják a nőt a neme, a kora, a nemzetisége miatt.

Például az idős roma fogyatékossgal élő nő. kiszolgáltatott, könnyen bántják.

Megkülönböztetés

A megkülönböztetés veszélyes és bántó.

Például az ember a másik embert alsóbbrendűnek mondja.

Például azt mondja, hogy a másik ember buta.

1.3 Fogytékossággal élő nők jogai

Sok törvényt és rendeletet írtak a nők jogairól és szabadságáról.

Itt olvashatsz a fontos törvényekről és rendeletekről.

Nemzetközi egyezményt írtak a fogytékossággal élő emberek jogairól.

A nemzetközi egyezményben leírták,
hogy a fogytékossággal élő embereknek emberi és alapvető jogai vannak.

Az egyezmény leírja a megoldásokat.

Az egyezmény leírja,

hogy a fogytékossággal élő emberek ugyanúgy
emberi jogai és alapvető szabadsága van, mint más embereknek.

Az Egyezményben leírták,

hogy a fogytékossággal élő nőket és lányokat sokszor megkülönböztetik.

A megkülönböztetés a *diszkrimináció.

Sokféle *diszkrimináció éri a fogytékossággal élő nőket és lányokat.

Az egyezményben leírják,

hogy a fogytékossággal élő nőket és lányokat

sokszor megerőszakolják vagy bántják.

Egyezmény a nőket bántó minden erőszak megszüntetésére

Az egyezmény külföldi rövid neve: CEDAW.

A CEDAW elismeri,
hogy a fogyatékossgal élő nők a megkülönböztetés minden formáját
átélik.

Például megkülönböztetik a fogyatékossgal élő nőket
a gazdasági, a társadalmi és a kulturális területen.

Például a fogyatékossgal élő nő ugyanazért a munkáért kevesebb fizetést
kap.

A CEDAW nem ír a fogyatékossgal élő nők *szexuális bántalmazásáról.

Az Európa Tanács egyezménye a nők elleni *családon belüli erőszak megelőzéséről és leküzdéséről

Az Európa Tanács egyezményének másik neve:
Isztambuli egyezmény.

Az egyezményt Isztambul nevű városban írták alá.
Törökország városa Isztambul.

Az Isztambuli egyezmény törvényeket alkot
a nők elleni erőszak és
a *családon belüli erőszak megelőzésére.

Az egyezmény ír
az erőszakkal bántott nők védelméről és
az elkövetők megbüntetéséről.

Az Isztambuli Egyezmény leírja a nők elleni erőszak formáit.
A nők elleni erőszak az egyik formája.

A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló Európai stratégia 2021-2030.

Az Európai stratégia megírja
a fogyatékossgal élő emberek jogait és a környezet akadályait.
A fogyatékossgal élő embereknek ugyanolyan joga van, mint más
embereknek.
Például a fogyatékossgal élő embernek joga van az önálló élethez,
joga van az esélyegyenlőséghez,
joga van a hátrányos megkülönböztetés nélküli élethez.

Az európai eljárás mód elismeri,
hogy a fogyatékossgal élő nők többször lesznek erőszak áldozatai,
mint a nem fogyatékossgal élő nők.

Európai Parlament állásfoglalása a fogyatékossgal élő nők helyzetéről.

Az Európai Parlament véleménye,
hogy a fogyatékossgal élő nők többször lesznek erőszak *áldozatai,
mint a nem fogyatékossgal élő nők.

Az állásfoglalás leírja,
hogy sok fogyatékossgal élő nő, vagy beteg nő
fizikai vagy *szexuális erőszakban él.

Az állásfoglalás leírja,
hogy a kényszersterilizálás a fogyatékossgal élő nők elleni erőszak
formája.

A *kényszersterilizáció azt jelenti,
hogy az embert megműtik az engedélye nélkül,
A fogyatékossgal élő nőnek így nem születhet gyermeke.

Fenntartható fejlődési célok

A Fenntartható Fejlődési Célok

a jelentős egész földön érvényes kihívásokkal foglalkoznak.

Például foglalkoznak a világ szegénységének felszámolásával és a *klímaváltozás elleni küzdelemmel.

Fenntartható Fejlődési Cél

a nők és lányok helyzetének erősítése.

A cél a megkülönböztetés felszámolására.

A cél az erőszak minden formájának felszámolása.

Például az *emberkereskedelem,

a szexuális kizsákmányolás és a gyermekházasság.

Az *emberkereskedelem azt jelenti,

hogy embereket árulnak.

A nemek közötti egyenlőség európai stratégiája 2020-2025

A stratégiában leírják, hogy
tilos a nemi alapú erőszak.

Tilos a *nemi sztereotípia.

A sztereotípia jelentése *előítélet.

Például tilos csak férfit vagy csak nőt alkalmazni a munkahelyen.

Tilos a nők és férfiak fizetése közötti aránytalanság.

A stratégia elismeri,

hogy a fogyatékkal élő nők vagy a beteg nők
gyakrabban átélnek erőszakot.

A stratégiában leírják,

hogy fontos az erőszak megelőzése.

Tilos a nők elleni erőszak.

1.4 A RESPONSE projektben végzett kutatás eredményei

A jelentés 3 kérdést ír le:

Milyen a fogyatékossgal élő nők helyzete?

Kik a nemi alapú erőszak *áldozatai?

Sok ember támogatja a nemi alapú erőszak áldozatául esett nőket.

Milyen problémáik adódnak a segítő embereknek?

Hogyan javíthatjuk a fogyatékossgal élő nők támogatását?

A jelentés felmérésen alapul.

A jelentés sok ember véleményét írja le.

A felmérésben résztvevő emberek a következők voltak:

Egészségügyi, szociális és *igazságügyi munkát végző emberek, akik fogyatékossgal élő nőkkel foglalkoznak.

A segített emberek erőszakos bűncselekményeket szenvedtek el,
nemi alapú erőszakos bűncselekményeket szenvedtek el.

Fogyatékossgal élő nők 6 európai országból.

A kutatás eredményei a következők voltak:

Milyen a nők helyzete?

Kik a nemi alapú erőszak *áldozatai?

- 1.** A felmérésre válaszoló fogyatékossgal élő nők többsége nemi alapú erőszak *áldozatai voltak.
- 2.** Sok nő nem tudta elmondani, hogy mi történt vele.
Sokáig tartottak a beszélgetések, hogy elmondják mik történtek velük.
- 3.** A támadásról beszélő nőknek negatív tapasztalataik voltak.
Negatív tapasztalat a megaláztatás, a fájdalom vagy a félelem.
- 4.** Sajnos nincs megfelelő nyomon követés és támogatás a bántalmazott nőknek.
A támadás bejelentése után már
nem foglalkoznak a megtámadott nők érzelmeivel, életkörülményeivel.
- 5.** Hiányzik az információ,
hogy vészhelyzetben mit kell csinálni.

A felmérésben részt vevő nők többsége elégedett volt a családtagjaiktól vagy gondozóiktól kapott támogatással

Milyen problémákkal küzdenek az emberek, akik támogatják a nemi alapú erőszakot átélt nőket?

A fogyatékossgal élő nőket támogató személyek
nem rendelkeznek a szükséges képzettséggel.

Nem tudják, hogyan támogassák a nőket a nemi alapú erőszak helyzetében.
Sokszor nem jól irányítottan működnek.

A fogyatékossgal élő nők nem kapják meg a meglévő szolgáltatásokat.

A jogi eljárások lassúak.

A fogyatékossgal élő nők gyakran nem tudják, hogy bántalmazást élnek
át

Hogyan javíthatjuk a fogyatékossgal élő nők támogatását?

- Képzések indítása fogyatékossgal élő nőknek a nemről, a szexualitásról és a fogyatékossgáról.
- Képzések indítása hozzátartozóknak és szakembereknek.
A képzések segítenek felismerni a nemi alapú erőszak áldozatául esett nőket és támogatni őket.
- Figyelemfelkeltő kampányok szervezése az *előítéletek elkerülésére.
Például kampány a sok reklám, szórólap egy témában.
- Különböző intézmények közötti együttműködés kialakítása.
Például a rendőrség, az *ügyészség és az egészségügyi központok együttműködése.
- Hozzáférhető információk a támogatáshoz.
Például bemutatni, mit kell csinálni vészhelyzet esetén.

1.5 Hozzáférhetőség és kommunikáció

Fontos a nemi alapú erőszak áldozatául esett fogyatékossgal élő nőknek

nyújtott támogató szolgáltatások biztosítása.

Fontos az ismeret bővítése és a kommunikáció javítása.

Elérhető tudás a könnyen érthető kommunikációval

A könnyen érthető kommunikáció olyan eszköz, amely megkönnyíti az információk és a környezet megértését.

A fogyatékossgal élő nőknek támogatásra van szükségük.

Például más emberekhez hasonló biztonságos környezetben élhessenek.

Például a fogyatékossgal élő nőknek legyen szálláshelye rámpák nélkül,

Braille-írással, legyenek információk könnyen érthető kommunikációval.

A nemi alapú erőszak áldozatául esett fogyatékossgal élő nők nehezebben férnek hozzá különböző forrásokhoz.

A fogyatékossgal élő nők számára hiányzik a jó szállás.

A segítő és ápoló szakemberek képzetlenek az *áldozatok támogatásában.

A RESPONSE projektben szolgáltatásokat tervezünk nemi alapú erőszak áldozataivá vált fogyatékossggal élő nőknek. a szükséges hozzáállással és átalakítással. Ezek a szolgáltatások fizikai és kommunikációs akadályok nélkül elérhetők lesznek.

Kommunikáció fogyatékossggal élő nőekkel.

Tartsuk be a következő javaslatokat a fogyatékossggal élő nőekkel kommunikálva:

- Kezelje a fogyatékossggal élő nőket felnőttként, és ne gyermekként.
- Közvetlenül a fogyatékossggal élő nőkhöz beszéljen, és ne az őket kísérő személyhez.
- Adjon időt a fogyatékossggal élő nőknek, amíg beszélnek, ne szakítsa meg és ne fejezze be számukra a mondatokat.
- Beszéljen lassan és világosan, és használjon egyszerű szavakat.
- Kérdezze meg a fogyatékossggal élő nőket, hogy megértik-e a magyarázatokat.
- Alakítsa át a magyarázatokat a fogyatékossggal élő nők megértési szintjére.

2. Fogytékossággal élő nők és a nemi alapú erőszak

Fontos a fogytékossággal élő nők részvétele *alkalmazkodó és befogadó támogató szolgáltatások létrehozásában a nemi alapú erőszak *áldozatainak.

A fogytékossággal élő nők ismerik szükségleteiket.

Kellő támogatással kifejezhetik szükségleteiket és képviselhetik magukat.

A fogytékossággal élő nőknek átfogóan kell tudniuk a nemi alapú erőszakról.

Például tudják, milyen jogaik vannak, milyen szolgáltatásokat kérhetnek és hogyan érhetik el a szolgáltatásokat.

2.1. Támogató szolgáltatások a nemi alapú erőszak *áldozatainak és az igazságszolgáltatás rendszere

A nemi alapú erőszak áldozatául esett nők támogató szolgáltatásai

*átfogó ellátásokat kínálnak a nőknek és akikre vigyáznak.

Például a gyermekeik.

A nemi alapú erőszak áldozatául esett nők főbb támogató szolgáltatásai:

- Szállás:
Házak és központok nőknek, ahol biztonságban élhetnek.
- Támogatás:
Biztosít mindent, ami az élethez szükséges, például élelmet és ruhát.
- Pszichoszociális gondozás:
Pszichológiai és szociális támogatást ad nemi alapú erőszak áldozatául esett nőknek.
- Jogi Tanács:
Tanácsot ad a nemi alapú erőszak áldozatául esett nőknek a jogaikról és a meghozható döntéseikről.
- Pályaválasztási tanácsadás:
Képzés és munkakeresési segítség a nemi alapú erőszak áldozatául esett nőknek.

Információs és tanácsadási szolgáltatások,
például a 112 segélyhívó szám vagy ingyenes jogi tanácsadás
mindenkinek elérhető, akinek információra van szüksége.

A 112-es telefonszám ingyenesen hívható.

A 112-es telefonszámon bejelenthető bármilyen vészhelyzet,
például a támadás.

Az Ingyenes jogi tanácsadáson ügyvédtől kapható információ és tanács.

Itt megtalálod a Magyarországon elérhető szolgáltatásokat
a nemi alapú erőszak áldozataul esett nőknek.

Áldozatsegítő szolgáltatások és áldozatsegítő központok

Nagyobb városokban található
az erőszak *áldozatainak megsegítésére.

Elérhetőségüket ezen a weboldalon találja:

<https://vansegitseg.im.gov.hu/aldozatsegito-kozpontok/>

Krízisambulanciák

Országszerte 9 klinika működik.

Támogatják a *családon belüli erőszak *áldozatait,
és támogatják az *áldozat családját is.

Megtalálhatod őket online ezen a weboldalon:

<https://segelyszervezet.hu/szemelyes-tanacsadas-krizisambulanciakon/>

NANE és Patent szervezetek

Ezek civil szervezetek

az erőszak női áldozatait támogatják.

Segélyvonallal és különböző szolgáltatásokkal rendelkeznek.

Telefonszámuk +36 80 505 101.

Hétfőn, kedden, csütörtökön, pénteken 18-22 óra között,

csütörtökön 8-12 óra között,

szerdán 12-14 óra között.

Szerdánként chaten is elérhetők 16-18 óra között ide kattintva:

<https://nane.hu/erintetteknek/chat-segely/>

Olvasd el a honlapjukat:

NANE: <https://nane.hu/>

PATENT: <https://www.patent.org.hu/>

A nemi alapú erőszak *áldozatainak központjai:

A nemi alapú erőszak *áldozatainak központja kétféle lehet, bentlakásos vagy nem bentlakásos.

A bentlakásos központok átmeneti szállást és támogatást adnak a nemi alapú erőszak áldozatául esett nőknek és gyermekeiknek. Például sürgősségi központok, menhelyek vagy felügyelt lakások.

A nem bentlakásos központok napközben segítik a nemi alapú erőszak *áldozatait.

Például pszichoszociális gondozási központok vagy nappali központok.

3. A fogyatékossgal élő nők szerepvállalása

A nemi alapú erőszakot átélt fogyatékossgal élő nők tudnak beszélni a tapasztalataikról más fogyatékossgal élő nőknek.

A sorstárs támogatás és a nőszövetség felhatalmazza a fogyatékossgal élő nőket, hogy támogatók vagy tanácsadók legyenek.

Sorstárs támogatás

A sorstárs támogatás azt jelenti, hogy a hasonló tapasztalatokkal rendelkező emberek segítenek egymásnak, tanácsokat mondanak.

A nemi alapú erőszak *áldozatává vált fogyatékossgal élő nők részt vesznek a sorstárs támogatásban, ha megkapják a szükséges képzést és támogatást.

A sorstárs támogatás vagy a sorstárs tanulás előnyei a fogyatékossgal élő nőknek:

- Felhatalmaz a tapasztalatok elmondására.
- Növeli az önbecsülést és az önbizalmat.
- Megakadályozza a társadalmi elszigetelődést.

Nőszövetség

A nőszövetség a nők közötti *szolidaritásról szól.

A nők támogatják és erősítik egymást,
és együtt küzdenek a nemi alapú erőszak felszámolásáért.

A *felhatalmazás azt jelenti,
hogy egy személynek hatalmat és magabiztosságot adunk,
hogy döntéseket hozzon az életével kapcsolatban.

A nők szerepvállalása azt jelenti,
az életükről maguk döntenek, és részt vesznek a társadalomban.

A nemi alapú erőszak áldozatául esett fogyatékossgal élő nők
helyzetének megerősítése megtörténik, ha:

- A nők képességeit felismerik, értékelik és fejlesztik.
- A nők megtanulják azonosítani a nemi alapú erőszakot,
hogy megelőzhessék és kezelhessék.
- Szociális támogató hálózatot működik, amely a sorstárs közösségen,
az inklúzió és a *sokszínűség tiszteletén alapul.

Az *inklúzió azt jelenti, hogy befogadás.

4. Szótár

A sokszínűség tisztelete:

Felismerni és elfogadni, hogy minden ember egyedi és más, de ugyanazokkal a jogokkal rendelkezik.

Alkalmazkodó és befogadó szolgáltatások:

Minden ember a szükségletének megfelelő szolgáltatást veszi igénybe.

Áldozat:

Bántalmazást elszenvedő ember.

Például egy férfi bánt egy nőt csak azért, mert nő.

A nő nemi alapú erőszak áldozata.

Átfogó ellátás:

Az ember összes szükségletének biztosítása támogató ellátásban.

Bíró:

A bíró az ember, aki jogosan dönthet a tárgyaláson, hogy a vádlott bűnös-e vagy nem.

A bíró büntetést is kiszabhat.

Bíróság:

Ez az a hely,

ahol tárgyalásokat vagy meghallgatásokat tartanak

a bíróval vagy bírakkal.

Büntetés megszegése:

A bíró által elrendelt büntetést vagy előzetes intézkedést megszegi valaki.

Például a lakhelyelhagyási tilalom megszegése.

A lakhelyelhagyási tilalom megtiltja,
hogy az elkövető kapcsolatba lépjen *áldozatával,
vagy közeledjen hozzá.

Büntetőjogi felelősség:

A bűncselekményt elkövető embernek
el kell fogadnia
a tettének a következményét.
Például börtönbe kell mennie.

Családon belüli erőszak:

Ez egy családban előforduló erőszak.
Például egy gyerek megüti a szüleit, vagy
egy szülő megfenyegeti és sértegeti a gyerekeit.

Diszkrimináció:

Az egyik ember úgy bánik a másik emberrel,
hogy egyedül érezze magát.

Előítélet:

Ok nélkül negatívan gondolni valamire vagy valakire, vagy a másik ember ismerete nélkül.

Például sok ember soha nem találkozott idegenekkel, de elutasítja őket. Az ilyen emberek előítéletesek a más országokból származó emberekkel szemben.

Emberi jogok és alapvető szabadság:

Emberi jogok.

Például a vélemény elmondásának joga és a vallásszabadság.

Emberkereskedelem:

Az embert megtevéstik vagy fenyegetik vagy erőszakot alkalmaznak szexuális vagy munkavégzés miatt.

Felhatalmazás vagy önérvényesítés:

Hatalmat adni vagy megerősíteni az embert, hogy önálló legyen.

Igazságügyi pszichológus:

Az igazságszolgáltatásban dolgozik a pszichológus.

Az igazságügyi pszichológusok jelentéseket írnak, hogy tanácsot adjanak a bíráknak.

Például családon belüli erőszak vagy visszaélés esetén írnak javaslatot

.

Inklúzió vagy befogadás:

Az embereknek azonosak a jogaik és részt vesznek a társadalomban.

Ítélet:

A bíró vagy bírák döntése a tárgyalás végén a jog alkalmazásáról.

Jogász:

Jogot tanult ember.

Tanácsot ad ügyfeleinek jogi kérdésekben.

A bíróság előtt is megvédi ügyfelét, vagy beszél a bíróval.

Jogi eljárás:

Azon cselekmények és lépések összessége, amelyeket a bíróságnak meg kell mutatni, hogy eldöntsék, ki a felelős a bűncselekményért.

Kényszersterilizáció:

Az embert megműtik az engedélye nélkül, hogy ne születhessen gyermeke.

Klíímaváltozás:

A Föld hőmérséklete növekszik az emberek tevékenysége miatt.

Megelőző intézkedések:

A bíró intézkedései a jogi eljárás és a büntetés végrehajtásának garantálásáért.

Például az előzetes letartóztatás segít,
hogy a bűncselekményben gyanúsított ember ne szökhessen meg.
A bíró elrendelheti az előzetes letartóztatást,
hogy gyanúsított embert a tárgyalásig börtönben tartsák.

Nemi alapú különbségtétel:

A nők és a férfiak közötti különbségek.
Különbség a nők és férfiak jogaiban és lehetőségeikben.
Például a nők ritkábban vezethetnek vállalatot.

Nemi sztereotípia:

A társadalom elképzelései a női és férfi szerepekről.
Például a férfiak soha nem sírnak,
vagy a nők vigyáznak a gyerekekre.

Nyilvános bűnözés:

Bűn az, ha olyasmit tesznek,
ami a törvényen kívül esik.
Súlyos bűncselekmény szabadságvesztéssel büntetendő.
Kevésbé súlyos bűncselekmény, más büntetést jelent.
Például pénzbírsággal vagy közérdekű munkával is büntethetők.

Panasz:

Ez egy panasz vagy követelés,
amit egy ember nyújt be a bíróhoz.
Például egy ember el akar válni a férjétől,
válási kérelmet nyújt be a bíróhoz.

Saját kép használatának joga:

Minden ember joga, hogy védje a saját fényképét vagy arcképeket.
Megtiltja másik embernek a róla készült fényképet használja engedély
nélkül.
A képet csak engedéllyel használhatja másik ember.
Például az emberek nem tehetik ki a fényképedet a közösségi
médiában az engedélyed nélkül.

Sokszínűség:

Az emberek közti különbségek.

Szexuális bántalmazás:

Az ember szexuális együttlétre kényszerítése.

Szexuális erőszak:

Szexuális viselkedés.
Az egyik ember megsérti és megalázza a másik embert.
Például a kötekedés, a test tapogatása vagy csípése

Szexuális visszaélés:

Erőszakosan kényszeríteni az embert
beleegyezése nélkül szexelni pénzért.
Például a prostitúció.

Szolidaritás:

Önzetlen segítség egy másik
embernek anélkül,
hogymit is váránk cserébe.

Tanú:

Egy ember, aki lát vagy hall valami történetet,
ami bűncselekménynek minősülhet.
Például: Egy ember, aki látja, hogy egy férfi megüt egy nőt.
A tanúnak bírósági ügyben
el kell mondania a rendőrségnek vagy az ügyvédeknek,
hogymit látott vagy hallott.

Törvényszéki orvos:

Orvos szakember.
A törvényszéki orvosok segítenek a bíróságon.
Például nyomoznak és tanúskodnak.
Például erőszaknál
megnézik az ember sérüléseit vagy a halál okát.

Ügyész:

Az államügyész az ember,
aki egy másik embert vagy több embert
bűncselekménnyel vádol a tárgyaláson.

Ügyészség:

Az intézmény garantálja
az emberek jogainak és szabadságainak tiszteletét.